

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 49

Vydána dne 19. června 1964

Cena 90 hal.

OBSAH:

117. Vyhláška ministerstva financí o správě národního majetku

117

VYHLÁŠKA

ministerstva financí

ze dne 12. června 1964

o správě národního majetku

Ministerstvo financí v dohodě se všemi ústředními orgány stanoví podle § 391 odst. 2 hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb. (dále jen „zákoník“):

ČÁST PRVNÍ

§ 1

Předmět a rozsah úpravy

(1) Tato vyhláška upravuje správu národního majetku státními socialistickými organizacemi a nakládání s pohledávkami a právy státních socialistických organizací (dále jen „organizace“).

(2) Národním majetkem jsou veškeré věci ve státním socialistickém vlastnictví (hmotný národní majetek) a veškeré pohledávky a jiná majetková práva státu.

ČÁST DRUHÁ

Díl I

SPRÁVA HMOTNÉHO NÁRODNÍHO MAJETKU

Příslušnost ke správě

§ 2

(1) Ke správě národního majetku jsou oprávněny toliko státní socialistické hospodářské a roz-

počtové organizace. Jiné státní socialistické organizace než rozpočtové nebo hospodářské jsou oprávněny ke správě, jen pokud mohou svým jménem nabývat práv a zavazovat se (§ 62 zákoníku).

(2) Národní majetek spravuje zásadně organizace, která je pověřena úkoly, k jejichž plnění majetek zcela nebo převážně slouží. Užívá-li nemovitého národního majetku více organizací, má se za to, že tento majetek slouží převážně té organizaci, která užívá v poměru k ostatním organizacím jeho největší část. Orgány, v jejichž pravomoci je odstraňovat spory o příslušnost ke správě národního majetku (§ 65 odst. 2 zákoníku), mohou se ze závažných důvodů, zejména hospodářských, dohodnout na odchylce od těchto zásad.

(3) Má-li organizace ve správě národní majetek, kterého užívá zcela nebo převážně jiná organizace, jsou obě organizace povinny neprodleně zařídít, aby takový majetek byl převeden do správy té organizace, která národního majetku zcela nebo převážně užívá. Splnění této povinnosti, ať jde o předání nebo převzetí správy, nelze odpírat zejména proto, že stav majetku vyžaduje generálních oprav nebo vyšších nákladů na běžné opravy a udržování, že majetek organizací jej využívající plně nevyhovuje, nebo že spravující organizace bude v budoucnosti

majetek potřebovat. Splnění této povinnosti nelze odjírat ani proto, že mezi organizacemi byla uzavřena smlouva o dočasném užívání národního majetku (§ 15), jestliže se zjistí během smlouvené užívací doby, že organizace spravující tento majetek jej k plnění svých úkolů nepotřebuje a ani jej v dohledné době po skončení smlouveného užívání nebude potřebovat.

[4] Národní výbor může mít ve správě i nemovitý národní majetek, který neslouží plnění jeho úkolů, nemůže-li být jinými organizacemi využit. Zejména může mít, popřípadě organizace jím řízená a určená, ve správě domy, které nejsou obytnými, jestliže však jsou určeny k tomu, aby byly zčásti nebo zcela přenechány k užívání více socialistickým organizacím pro plnění jejich úkolů a jsou také skutečně více organizacemi užívány, anebo jestliže podlahová plocha jejich obytné části činí alespoň jednu třetinu celkové užívací plochy budovy.

[5] O prozatímní správě národního majetku uvedeného v § 65 odst. 3 zákonníku platí zvláštní předpisy.*)

§ 3

Sdružují-li organizace prostředky k výstavbě zařízení, jehož budou společně užívat, musí se před zahájením výstavby písemně dohodnout, která z nich vybudované zařízení bude mít ve správě. Bude to zpravidla organizace, která může nejlépe plnit úkoly, pro které bylo zařízení vybudováno, anebo ta organizace, která převážně přispěje na jeho vybudování.

§ 4

[1] Dá-li organizace majetek, který má ve správě, někomu do užívání (odevzdání do trvalého užívání, přenechání k dočasnému užívání, přidělení do osobního užívání), je povinna se přesvědčovat, zda se majetku užívá stanoveným způsobem (§ 15 až 17).

[2] Organizace spravující národní majetek může některými úkony správy pověřit podřízenou organizací (např. aby majetek udržovala nebo prováděla opatření plynoucí z jeho obvyklého užívání), jestliže se tím dosáhne lepšího plnění úkolů nebo snížení nákladů. Tímto opatřením není dotčena odpovědnost organizace za správu tohoto majetku.

§ 5

Druhy hmotného národního majetku

[1] Hmotný národní majetek tvoří základní prostředky, zásoby a jiné věci.

[2] Základními prostředky jsou věci, které mají dlouhodobě sloužit organizaci k plnění jejich úkolů

a jejichž hodnota***) je nejméně 600 Kčs a nejde o věci uvedené v odstavcích 3 a 4. Základními prostředky jsou zejména budovy, stavby, energetické hnací stroje a zařízení, pracovní stroje a zařízení, přístroje, dopravní prostředky, inventář. Bez zřetele na hodnotu jsou základními prostředky pozemky (i zastavěné) a zemědělské stroje a nářadí (nikoli ruční) pro rostlinnou výrobu.

[3] Do zásob patří věci, které při plnění úkolů organizace se spotřebují (např. základní materiál, pomocný materiál, palivo), věci, které plněním úkolů organizace vznikají (např. výrobky, nedokončená výroba, prototypy) a věci, které jsou předmětem plnění úkolů organizace, (např. zásoby obchodního zboží). Do zásob patří dále veškerá zvířata, drobné a krátkodobé předměty, obaly, náhradní součástky, výměnná zařízení, dočasná pokusná zařízení získaná nebo zbylá v souvislosti s řešením úkolů vědy a techniky.

Drobnými a krátkodobými předměty jsou věci, které se použitím najednou nespotebují a

- jejichž hodnota je nižší než 600 Kčs za jednu věc bez zřetele na dobu jejich upotřebitelnosti (drobné předměty),
- jejichž doba upotřebitelnosti je kratší než 1 rok bez zřetele na jejich hodnotu (krátkodobé předměty),
- jichž se použije jen na zhotovení určité zakázky, série nebo určitého druhu výrobku bez zřetele na jejich hodnotu (speciální nástroje a přípravky) a nejsou trvalým přislouženstvím základního prostředku,
- jichž se použije jako pracovního obleku, pracovní obuvi a ložní vybavy, bez ohledu na jejich hodnotu a dobu upotřebitelnosti.

[4] Kromě základních prostředků a zásob patří k hmotnému národnímu majetku i jiné věci, např. nedokončené investice, knihovní sbírky knihoven jednotné soustavy, kulturní památky a předměty muzejní hodnoty v muzeích, galeriích a památkových objektech, učební pomůcky k názornému vyučování, stále výstavní soubory, jakož i jiné sbírky, které nelze zcela ocenit podle předpisů o účetní evidenci (jiný hmotný národní majetek).

[5] Jednotlivé ústřední orgány v oboru své působnosti podle potřeby

- mohou u jednotlivých druhů věcí snížit hranici stanovenou pro základní prostředky (odstavec 2) pod 600 Kčs, popřípadě výjimečně tuto hranici zvýšit nad 600 Kčs, je-li účelné, aby věci téhož druhu nebo téže skupiny byly vždy zahrnovány buď do základních prostředků nebo do drobných a krátkodobých předmětů,

*) Předpisy pro zabezpečování, prozatímní správu a realizaci některého majetku, který zajišťuje nebo kterého nabývá stát.

**) Hodnotou se rozumí hodnota, již se oceňují předměty podle předpisů o účetní evidenci.

b) vymezí, popřípadě stanoví, které věci jsou speciálními nástroji a přípravky, výměnnými zařízeními, pracovním oděvem, obuví a ložní výbavou.

(6) Ministerstvo zemědělství, lesního a vodního hospodářství v dohodě s ministerstvem financí a příslušnými ústředními úřady stanoví, kdy patří k základním prostředkům chmelnice, vlnice, ovocné a agromellorační porosty, větrolamy a mellorační práce.

(7) O zařazení objektů zařízení staveniště mezi druhy národního majetku platí zvláštní předpisy.*)

§ 8

Evidence národního majetku

(1) Řádná správa a ochrana národního majetku především vyžaduje, aby byl podle zvláštních předpisů**) zjištěn, sepsán, oceněn a běžně veden v předepsané evidenci.

(2) Organizace je povinna sledovat, zejména při inventarizacích, zda národní majetek co do skutečného množství, druhu a stavu souhlasí s evidencí. O sesouhlasování stavu národního majetku podle skutečnosti s evidencí platí zvláštní předpisy.**)

(3) Organizace pečují o řádné vytyčení a omezení pozemků, zejména kde hranice mezi nemovitým národním majetkem a jiným nemovitým majetkem jsou pochybné nebo sporné.

(4) Jako vlastník nemovitého národního majetku se zapisuje v evidenci nemovitostí československý stát s vyznačením organizace, která majetek spravuje. Organizace je povinna do 80 dnů po tom, kdy nabyla do své správy nemovitosti, oznámit změnu ve vlastnictví nebo ve správě k nemovitostem orgánu vedoucímu evidenci nemovitostí a předat mu podklady pro zápis změn v této evidenci.***)

§ 7

Ochrana národního majetku

(1) Organizace jsou povinny soustavně a důsledně provádět všechna potřebná opatření (zejména organizační, bezpečnostní a protipožární) podle druhu majetku a stupně ohrožení, aby se tím předešlo jeho poškození, zničení, ztrátě nebo zneužití. Organizace je povinna použít všech právních pro-

středků, zejména domáhat se ochrany vlastnického práva státu proti neoprávněným zásahům,+) uplatňovat právo na náhradu škody, zajišťovat je před promlčením nebo zánikem a dávat podnět k trestnímu stíhání. Organizace je povinna uplatnit právo na náhradu škody i proti těm, kteří škodu spoluzpůsobili tím, že úmyslně nebo z nedbalosti neplnili povinnosti, směřující k zabránění a odvrácení škod. Při podezření z trestného činu je organizace povinna oznámit věc prokurátorovi nebo orgánu veřejné bezpečnosti. Při provinění proti národnímu majetku navrhne jeho projednání u příslušného místního lidového soudu++) nebo národního výboru,+++)) popřípadě překročí ke kárnému (disciplinárnímu) stíhání.++++))

(2) Ústřední orgány určí podle potřeby, jaká opatření jsou nutná, popřípadě vhodná k ochraně národního majetku vzhledem k jeho povaze, funkci a možnosti ohrožení. Pro oblast státních rezerv vydává taková opatření Správa státních hmotných rezerv podle zvláštních předpisů v dohodě s příslušnými ústředními orgány.

Udržování, běžné a generální opravy a investice

§ 8

(1) Má-li národní majetek co nejlépe sloužit svému společenskému poslání, je především třeba, aby organizace soustavným sledováním a kontrolováním, udržováním a včasným, pravidelným a hospodárným prováděním oprav zajišťovaly zachování podstaty národního majetku. Při provádění oprav postupují plánovitě tak, aby se opravy dály postupně podle jejich naléhavosti a co nejúsporněji.

(2) Při správě národního majetku má organizace dbát o to, aby národní majetek byl nejen řádně a hospodárně udržován, nýbrž i zvelebován. Přitom zejména národní výbory všech stupňů mají co nejvíce využívat místních hmotných zdrojů a získávat a organizovat obyvatelstvo k nejdůležitější dobrovolné budovatelské spolupráci; přitom je třeba dbát, aby bylo postupováno s nejvyšší hospodárností a pokud možno se zaměřením na vytvoření nových společenských zdrojů.

§ 9

(1) Udržování je běžné, pravidelné ošetřování národního majetku a péče o něj, aby byl stále ve stavu schopném normálního provozu nebo užívání.

*) Slov. např. směrnice ministerstva financí čj. 331/8014/64 pro vymezení, plánování, financování a evidenci trvalých a dočasných objektů zařízení staveniště (Věstník ministerstva financí č. 4/1964).

**) Předpisy o evidenci v hospodářských, rozpočtových a jiných organizacích.

***) § 8 odst. 1 vyhlášky č. 23/1964 Sb., kterou se provádí zákon č. 22/1964 Sb., o evidenci nemovitostí.

+) § 10 zákoníku.

++) Zákon č. 38/1961 Sb., o místních lidových soudech.

+++)) Zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku

++++)) Zákon č. 24/1957 Sb., o kárném (disciplinárním) stíhání, rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví; směrnice ministra spravedlnosti č. 138/1958 Ú. L.

(2) Běžnými opravami (provozními, středními) jsou odstraňovány dílčí opotřebení, závady, nedostatků funkční nebo vzhledové. Při běžné opravě se provádí výměna některých součástí strojů a zařízení, které se opotřebovaly, byly poškozeny, nebo které by se do příští opravy staly nepoužitelnými; přitom zpravidla nedochází k rozebrání celého stroje. U budov a staveb se do běžných oprav zahrnují dílčí opravy a úpravy prováděné na budově nebo jejich částech.

(3) Generální opravou se odstraňují důsledky opotřebení nebo poškození základních prostředků a v souladu s vědeckotechnickým pokrokem se obnovuje a pokud možno i zvyšuje jejich užitečnost, např. výkonnost a jiné technické vlastnosti. Poznatky nové techniky je třeba uplatňovat, zejména pokud jde o technologii provádění oprav, volbu materiálu, normalizaci součástí, vybavení měřicími přístroji a jiným příslušenstvím. Generální oprava se provádí zpravidla na jednotlivém základním prostředku.

(4) Jsou-li na téže základním prostředku současně s generální opravou prováděny opravy, které mají jinak povahu běžných oprav, zahrnují se do celkového objemu generálních oprav, jestliže s generální opravou přímo souvisí, zejména jsou-li jí vyvolány.

(5) Generální opravy se provádějí v cyklech (s výjimkou generálních oprav, kterými se odstraňují škody způsobené nahodilými událostmi.*) Cyklus mezi dvěma generálními opravami je delší než 1 rok a u základních prostředků, u nichž se upotřebitelnost stanoví podle jednotek výkonu, je delší než doba odpovídající obvyklému ročnímu průměrnému výkonu. Ústřední orgány a krajské národní výbory mohou pro organizace v oboru své působnosti v jednotlivých odůvodněných případech povolit výjimku.

(6) Při generální opravě strojů a zařízení dochází k výměně nebo opravě většího počtu součástí anebo podstatných součástí. Výměna nebo oprava pouze jednotlivé součásti stroje nebo zařízení není generální opravou.

(7) Generální oprava nemá být dražší než pořízení nového základního prostředku. Při opravách strojů a zařízení, zejména starých a nevykonných, je třeba dbát, aby se generální opravy neprováděly, je-li ekonomicky výhodnější pořídit nové stroje a zařízení.

(8) Generální opravu strojů lze provést též výměnným způsobem; přitom dochází mezi organizací a opravnou k výměně stroje vyžadujícího generální opravu za jiný již opravený nebo za nový stroj téhož druhu a zpravidla i téhož typu.

(9) Při generální opravě budov a staveb se vyměňují jejich podstatné (konstrukční) části.

(10) Při generální opravě, je-li to ekonomicky opodstatněno, lze provést modernizaci základních prostředků zvyšující jejich pořizovací hodnotu. Provádění modernizací nesmí jít na úkor péče o základní prostředky, která je zabezpečována pomocí generálních oprav, zaměřených výhradně na odstranění následků opotřebení. Zvýšení pořizovací hodnoty základních prostředků je třeba promítnout v účetní evidenci.

(11) Generálními opravami nejsou zejména

- a) úpravy, jimiž vznikají nové základní prostředky;
- b) úpravy, kterými je zvyšována pořizovací hodnota základního prostředku (s výjimkou případů uvedených v odstavci 10);
- c) úpravy, jimiž se má u základních prostředků změnit jejich dosavadní funkce a účel, pokud je tato změna spojena se změnami konstrukčními; u budov a staveb se pokládá za změnu účelu např. přeměna výrobních základních prostředků (jako celku) nebo jejich podstatných částí na základní prostředky nevýrobní a opačně;
- d) nahrazení stroje, zařízení, budovy nebo stavby tvořící samostatný inventurní předmět jiným předmětem, pokud nejde o generální opravu prováděnou podle odstavce 8;
- e) nástavby, přístavby, zřizování bytů v půdních prostorách a komplexní rekonstrukce základních prostředků;
- f) vestavby a zlepšování vybavenosti základních prostředků, nejde-li o modernizaci prováděnou v rámci generálních oprav podle odstavce 10.

Takové úpravy základních prostředků jsou investicemi.

(12) Generálními opravami nejsou opravy strojů a zařízení s nákladem nižším než 800 Kčs a opravy a úpravy budov a staveb s nákladem nižším než 2000 Kčs v jedné akci, i když svou povahou patří do generálních oprav. Takové opravy, případně úpravy jsou běžnými opravami. V odůvodněných případech může nadřízený orgán uvedené částky snížit.

(13) O opravách a investicích na nájemním bytovém majetku, jakož i na ostatních základních prostředcích organizací bytového hospodářství národních výborů platí zvláštní předpisy.**)

(14) Organizace, která má základní prostředek ve správě, je povinná se starat o provádění generálních oprav, které odstraňují důsledky opotřebení základního prostředku, případně o provádění investic.

*) Výnos ministerstva financí č. 117/61 000/60 z 12. 12. 1960 „Směrnice pro financování nákladů státních socialistických organizací, týkajících se škod na hmotném národním majetku“ (Věstník ministerstva financí č. 22/1960).

**) Vyhláška č. 7/1964 Sb., o opravách bytového majetku.

tičních úprav k jeho zvelebení. To platí i v případě, nejsou-li dány podmínky k převodu správy (§ 2 odst. 3) a základní prostředek je dán do dočasného užívání jiné organizaci: jestliže dočasný uživatel se souhlasem organizace, která má základní prostředek ve správě, provede generální opravu odstraňující důsledky opotřebení základního prostředku nebo investici v něm sám, je uvedena organizace povinna mu uhradit vynaložené náklady.

(15) Dočasný uživatel může však, chce-li provést generální opravu nebo investici na užívaném základním prostředku převážně pro potřebu svého provozu, s organizací, která má základní prostředek ve správě, předem písemně dohodnout, že náklady uhradí zcela nebo částečně v rámci svého plánu a na svůj náklad a jak se s generální opravou nebo s investicí naloží při skončení dočasného užívání.

§ 10

Generální opravy a investice prováděné na jiném majetku než národním

(1) Pokud zvláštní předpisy*) nestanoví jinak, smí organizace přistoupit k provádění generálních oprav nebo investic na základních prostředcích, které nejsou národním majetkem, jen v případech, kdy není hospodářsky žádoucí, aby byly získány do vlastnictví státu, anebo není možno je získat ani rozhodnutím příslušného orgánu, a jsou-li splněny podmínky uvedené v dalších ustanoveních.

(2) Organizace smí provést generální opravu základních prostředků, které nejsou národním majetkem a které má v užívání, v případech, kdy bez jejího provedení byl by ohrožen národní majetek nebo provoz podniku a nelze-li tomuto ohrožení jiným způsobem zabránit. Nedojde-li však k jiné dohodě s vlastníkem, může organizace provést generální opravu jen v takovém rozsahu, k němuž je podle obecných předpisů vlastník povinen, popřípadě organizace oprávněna.***) Organizace je povinna domáhat se včas na vlastníku základního prostředku náhrady za vynaložené náklady.

(3) Organizace smí provést investice na jině užívaných základních prostředcích, které nejsou národním majetkem, jen když je to hospodářsky nezbytně nutné, sledovaného účelu nelze dosáhnout jiným vhodným způsobem a

a) jestliže dohodou s vlastníkem základního prostředku je zcela zajištěna návratnost vynaložených nákladů nejméně ve výši majetkového prospěchu, který v době skončení užívání bude mít vlastník z provedené investice, nebo

b) jestliže z provedené investice nebude mít vlastník základního prostředku majetkový prospěch a tato bude vzhledem k ujednané době užívání plně využita a podle dohody s vlastníkem nebude organizace povinna investici po skončení užívání odstranit a základní prostředek uvést svým nákladem do původního stavu.

(4) Ústřední orgány a krajské národní výbory stanoví pro organizace v oboru své působnosti, kdy a který orgán přivoluje k provedení investic a generálních oprav na základních prostředcích, které nejsou národním majetkem.

(5) Ustanovení předchozích odstavců platí obdobně, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak, v případech, kdy organizace má v užívání jen část nemovitého základního prostředku, který není národním majetkem.

(6) Generální opravy na základních prostředcích, které nejsou národním majetkem, hradí

a) hospodářské organizace ze zdrojů, které si nashromáždí ve fondu určeném na financování investic a generálních oprav. Ve prospěch tohoto fondu se zúčtují částky odpovídající odpisům na generální opravy základních prostředků, které nejsou národním majetkem, podle stejných zásad jako kdyby šlo o základní prostředky ve správě organizace,

b) rozpočtové organizace z rozpočtových prostředků.

§ 11

Trvale zastavené investice

(1) K odpisu nákladů u investiční výstavby, na níž byly práce trvale zastaveny a které nelze hospodárně využít, je třeba

a) schválení ústředního orgánu, nepřevyšují-li vynaložené investiční náklady částku 200 000 Kčs za objekt,***)

b) schválení vedoucího ústředního orgánu v dohodě s ministrem financí u nákladů vyšších než 200 000 Kčs, nepřevyšujících částku 1 000 000 Kčs za objekt,

c) schválení vlády, převyšují-li tyto náklady částku 1 000 000 Kčs za objekt.

Jsou-li investorem národní výbory nebo organizace jim podřízené, je třeba schválení v případě uvedeném pod písmenem a) rady krajského národního výboru, v případě uvedeném pod písmenem b) rady krajského národního výboru v dohodě s ministrem financí.

*) Např. zákon č. 71/1959 Sb. a vyhláška č. 236/1959 C. I., o opatřeních týkajících se některého soukromého domovního majetku; vládní nařízení č. 50/1955 Sb., o některých opatřeních k zajištění zemědělské výroby (§ 16 odst. 2) a příslušné prováděcí předpisy; vládní nařízení č. 47/1955 Sb., o opatřeních v oboru hospodářsko-technických úprav pozeinků.

***) Srov. např. § 162 ve spojitosti s § 197 a 493 a § 491 obč. zák.

***) Vymezení pojmu objekt je obsaženo v předpisech o dokumentaci staveb.

(2) Do nákladů uvedených v předchozím odstavci patří i náklady na zařízení k montáži a na projekty, a to i v případech, že k realizaci stavby vůbec nedojde.

(3) S majetkem nabytým z investiční výstavby, na níž byly práce trvale zastaveny, naloží se jako s přebytečným národním majetkem (§ 13).

Přebytečný a neupotřebitelný majetek

§ 12

(1) Přebytečným je národní majetek, jehož organizace nepotřebuje k plnění (popřípadě k pokračování) svého plánu nebo k plnění svých úkolů. Za přebytečnou se považuje též část majetku, která přesahuje rozsah přiměřený úkolům nebo potřebám organizace. Za přebytečné se nepovažují základní prostředky v rezervě a v konzervaci.

(2) Základními prostředky v rezervě jsou

- a) základní prostředky, které jsou určeny k výměně za základní prostředky vyřazené v důsledku poškození nebo opravy (provozní rezerva),
- b) základní prostředky vyřazené dočasně z užívání, které mají pro organizaci stálé výrobní určení (kapacitní a sortimentní rezerva).

(3) Základními prostředky v konzervaci jsou ty základní prostředky, které byly dány do konzervace z rozhodnutí příslušného orgánu. Pokud nejde o konzervaci upravenou zvláštními předpisy,*) rozhoduje o ní se souhlasem ministerstva financí příslušný nadřazený ústřední orgán nebo krajský národní výbor pro organizace v oboru své působnosti.

(4) Neupotřebitelným je národní majetek, který pro své úplné opotřebení nebo poškození, zřejmou zastaralost nebo zřejmou nehospodárnost v provozu nebo z jiných závažných důvodů nemůže již sloužit svému původnímu účelu nebo určení. Za neupotřebitelné základní prostředky považují se též budovy a stavby, které nelze přemístit a je třeba je zbourat nebo zrušit v důsledku plánované výstavby, přestavby nebo rozšíření objektu; sem patří též stavby a budovy, které podle rozhodnutí stavebního úřadu nebo jiného příslušného orgánu

mají být zbourány, zrušeny nebo uvedeny v neškodný stav.

§ 13

Nakládání s přebytečným národním majetkem

(1) O tom, který národní majetek je přebytečný, rozhoduje vedoucí organizace nebo pracovník k tomu vedoucím organizace písemně pověřený.

(2) Přebytečný národní majetek převede organizace do správy (§ 18 a násl.) jiné organizace. Neprojeví-li o něj zájem státní organizace, může být převeden do vlastnictví jiným organizacím nebo občanům za podmínek § 21 odst. 1 písm. a). Není-li ani to možné, naloží se s ním jako s majetkem neupotřebitelným (§ 14).

(3) K umístění přebytečného movitého národního majetku může organizace použít součinnosti státních organizací, které obstarávají zprostředkovací službu.**)

(4) S přebytečnými movitými základními prostředky mají být zároveň převedeny v potřebném množství do správy nebo prodány náhradní díly (součástky), pokud je organizace má a nepotřebuje je k jiné údržbě.

(5) Přebytečný nemovitý národní majetek, u něhož společenský zájem vyžaduje, aby i nadále zůstal ve státním socialistickém vlastnictví pro budoucí úkoly, převede se zpravidla do správy místního národního výboru, nebo jde-li o zemědělské nemovitosti, do správy okresního národního výboru. Jestliže národní výbor má proti převodu námítky, postupuje se podle § 65 odst. 2 zákoníku. Může-li však takový majetek lépe a snadněji spravovat jiná organizace než národní výbor, převede se do její správy.

§ 14

Nakládání s neupotřebitelným národním majetkem

(1) O tom, který národní majetek je neupotřebitelný a jak se s ním naloží, rozhoduje na návrh komise (odstavec 2) vedoucí organizace, popřípadě jím písemně pověřený pracovník; u motorových vozidel řídí se přitom též zvláštními předpisy.***) Jednotlivé ústřední orgány a krajské národní vý-

*) Např. vyhláška č. 9/1958 Ú. l., kterou se provádějí některá ustanovení elektrizačního zákona.

**) Např. Kancelářské stroje, národní podnik v Praze
Československý film, Praha
Stavební stroje, národní podnik, Praha
Odbyt strojů a nářadí, národní podnik, Praha
Šmeralovy závody, národní podnik, Brno
MEZ, národní podnik, Vsetín
Závody elektrotepelných zařízení, národní podnik, Praha-Hloubětín.

***) Např. nařízení ministra všeobecného strojírenství č. 56/1959 Sb., o využití motorových vozidel trvale nezpůsobilých k provozu; vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 77/1963 Sb., o výkupu a využití traktorů a traktorových přívěsů a návěsů a zemědělských strojů trvale vyřazených z provozu; vyhláška ministerstva dopravy a spojů č. 119/1962 Sb., o hospodárnosti provozu silničních vozidel pro motorovou dopravu; vyhláška ministerstva dopravy a všeobecného strojírenství č. 3/1964 Sb., o povinném výkupu opotřebovaných dílů silničních vozidel.

bory stanoví pro organizace v oboru své působnosti, zda a v kterých případech potřebuje vedoucí organizace souhlas nadřízeného orgánu k prodeji neupotřebitelné věci pracovníkům organizace anebo jejich rodinným příslušníkům.

(²) Komise je nejméně tříčlenná. Její členy jmenuje vedoucí organizace. Podle potřeby může být zřízeno i více komisí. Funkcí této komise může být pověřena komise inventarizační.

(³) Komise je povinna především zjistit příčinu neupotřebitelnosti věci, popřípadě zda neupotřebitelnost byla zaviněna a kým. Dojde-li komise podle výsledku šetření k závěru, že věc je neupotřebitelná, navrhne, jak s ní má být naloženo. Komise si může vyžádat posudek odborné státní organizace. Tento posudek si vyžádá zejména, má-li se použít neupotřebitelných strojů, motorových vozidel a věcí zvláštní důležitosti*) nebo věcí, u kterých nelze vyloučit, že jich je možno využít v jiné socialistické organizaci, jako suroviny (do šrotu).

(⁴) O jednání, zjištěných skutečnostech a stanovisku komise musí být sepsán zápis. Zápis musí obsahovat zejména přesné označení věci — u základních prostředků též jejich inventurní čísla —, popis věci a její stav, její hodnotu podle účetní evidence, příčinu neupotřebitelnosti, výsledek šetření o zavinění a návrh komise, popřípadě odchylný názor člena komise. Zápis musí podepsat všichni členové komise. Jestliže si komise vyžádala odborný posudek, je třeba jej připojit k zápisu. Zvláštního zápisu není třeba, jsou-li příslušné údaje obsaženy v inventurním seznamu nebo v inventarizačním zápisu.

(⁵) Neupotřebitelný národní majetek, pokud ho nemůže být hospodárněji využito v organizaci jej spravující (např. jako materiál), převede organizace do správy státním socialistickým organizacím nebo jej převede do vlastnictví jiné socialistické organizace než státní (§ 21). Neprojeví-li o něj zájem některá z uvedených organizací a jde-li o věci, které mohou být předmětem osobního vlastnictví (např. věci hodící se ke stavbě nebo opravě obydlí), může je organizace prodat občanům. Ustanovení § 13 odst. 3 platí obdobně. Odmítnutí převzetí neupotřebitelného majetku organizací zprostředkovací služby lze považovat za posudek podle odstavce 3.

(⁶) Neupotřebitelné budovy a stavby (§ 12 odst. 4) lze určit toliko ke zbourání a s materiálem bouračky se naloží podle předchozího odstavce.**)

(⁷) Nepodaří-li se realizovat neupotřebitelnou věc podle předchozích odstavců, určí se na odval.

§ 15

Dočasná užívání národního majetku

(¹) Organizace může národní majetek, který má ve správě a který sama dočasně nepotřebuje k plnění svých úkolů, přenechat k užívání jiné socialistické organizaci. Může též přenechat nemovitost nebo její část jiné socialistické organizaci k užívání jen určitým vymezeným způsobem, jestliže jí to nebude bránit v dalším užívání tohoto majetku v rozsahu potřebném pro plnění vlastních úkolů a nemovitost tímto způsobem bude ve společenském zájmu lépe využita. Sjednaná doba užívání nesmí být u movitého majetku delší dvou roků, nestanoví-li zvláštní předpisy kratší dobu***) Do užívání nemohou být přenechány věci spotřebitelné nebo snadno opotřebitelné. Místnosti určené nebo užívané k jiným účelům než obytným nebo zemědělským nesmí být do dočasného užívání jiné socialistické organizaci přenechány bez rozhodnutí orgánu k tomu příslušného podle zvláštních předpisů.†)

(²) Za přenechání užívání mezi rozpočtovými organizacemi se úplata neposkytuje. Organizace, které byla věc přenechána k užívání, nese náklady spojené s její správou a provozem; užívají-li však rozpočtové organizace věci společně, nesou náklady poměrným dílem. Rovněž se neposkytuje úplata za přenechání užívání pozemků, jestliže organizace jej spravující nemá s jeho správou a provozem žádné náklady. V ostatních případech se zpravidla poskytuje za přenechání užívání úplata stanovená podle příslušných předpisů.††) státním organizacím a v případech zřetele hodných i jiným socialistickým organizacím může se však užívání poskytnout i bezplatně. Přenechání národního majetku k užívání socialistické organizaci může se stát jen hospodářskou smlouvou.†††)

(³) Organizace může přenechat k dočasnému užívání občanům pro osobní potřebu (např. k přechodnému umístění přenosné rekreační chaty, popřípadě garáže, k dočasnému užívání zahrádky) v nezbytně nutné výměře pozemek, který má ve správě a který dočasně nepotřebuje k plnění svých úkolů, nejde-li o pozemek zemědělský. Přenechávání pozemků k dočasnému užívání občanům může se stát

*) Např. i z hlediska kulturní hodnoty.

***) Viz např. směrnice poř. č. 17/1956 Sb. Instr. [poř. č. 39/1956 Zb. Instr.], o opuštěném a chátrajícím nemovitém majetku.

†††) Např. vyhláška č. 74/1961 Sb., o pronájmu a používání silničních vozidel pro motorovou dopravu.

†) Směrnice pro činnost výkonných orgánů národních výborů při plánovitěm hospodaření s nebytovými místnostmi (částka č. 42/1959 Ú. l.).

††) Např. vyhláška č. 344/1952 Ú. l. [č. 397/1952 Ú. v.], o nájemném z provozních místností v budovách socialistického sektoru.

†††) Viz § 348 odst. 1 zákonníku.

jen písemnou smlouvou. Za užívání pozemku musí být placena úplata podle platných předpisů.

(4) K účelům doosídlení v pohraničních okresech může okresní národní výbor přenechat bez úplaty v přiměřené výměře zemědělské pozemky, které má ve své správě. Podle zvláštních předpisů* může též zemědělský pozemek přenechat k užívání státní socialistická organizace se zemědělskou nebo lesní výrobou svým zaměstnancům.

(5) Kromě případů uvedených v odstavcích 3 a 4 o půjčování spotřebních předmětů občanům organizacemi k tomu určenými a přenechávání bytů a místností spravovaných státními organizacemi k osobnímu užívání občanů podle občanského zákoníku nesmí být národní majetek organizacemi přenecháván občanům k užívání. To neplatí o společenském užívání veřejných zařízení občany, dále o půjčování pracovních svršků, ochranných pomůcek a jiných věcí organizacemi občanům podle zvláštních předpisů.** Také to neplatí o půjčování spotřebních předmětů, které byly k tomu účelu určeny [např. knihy, předměty k provozování sportu].

§ 16

Odevzdání národního majetku do trvalého užívání

(1) Části národního majetku mohou být odevzdány bezplatně do trvalého užívání (§ 70 odst. 1 zákoníku) jen jiným socialistickým organizacím než státním. Do trvalého užívání může být odevzdán zpravidla jen nemovitý národní majetek s příslušenstvím. Movité věci mohou být samostatně odevzdány do trvalého užívání toliko výjimečně, pokud jejich povaha trvalé užívání připouští a pokud jsou pro to zvláštní důvody (tedy nikoli věci spotřebitelné a snadno opotřebitelné).

(2) K odevzdání národního majetku do trvalého užívání je oprávněn toliko okresní národní výbor, v jehož obvodu je odevzdáván národní majetek. Má-li být odevzdán do trvalého užívání majetek, který není ve správě okresního národního výboru, v jehož obvodu je, převede se dříve do jeho správy. Národní majetek, odevzdaný před účinností této vyhlášky do trvalého užívání jinou státní organizací, je tato povinna bez průtahů převést do správy okresního národního výboru, v jehož obvodu je majetek, pokud ministerstvo financí podle dříve platných předpisů nestanovilo jinak. Ministerstvo financí může ze závažných důvodů stanovit, zejména pro zvláštní povahu nebo poslání některých částí národního majetku, že i jiné státní organizace mohou národní majetek, který mají ve správě, odevzdat do trvalého užívání, popřípadě majetek do trvalého užívání odevzdaný ve své správě ponechat.

(3) Odevzdání do trvalého užívání se provede opatřením, vydaným po předchozím souhlasu budoucího trvalého uživatele.

(4) Opatření o odevzdání do trvalého užívání obsahuje označení odevzdávající organizace a uživatele, výstižné označení odevzdávaného národního majetku (označení nemovitostí podle obcí, katastrálního území, parcelních čísel, vedených v evidenci nemovitostí, čísel popisných u budov a příslušenství majetku), celkový stav majetku a jeho hlavní nedostatky a závady, práva a povinnosti uživatele, den účinnosti opatření (odstavec 8), hodnotu odevzdávaného majetku, popřípadě další podmínky. Právo trvalého užívání se zapisuje v evidenci nemovitostí.

(5) Uživatel je povinen odevzdané nemovitosti svým nákladem soustavně udržovat a včasným a pravidelným prováděním oprav zajišťovat jejich zachování. Investiční změny (adaptace, přístavby a nástavby) může provádět jen s předchozím písemným přivolením organizace, která má majetek ve správě. Při každém přivolení musí být stanoveno, zda a do jaké míry má uživatel při zrušení trvalého užívání právo vůči spravující organizaci na náhradu nákladů vynaložených jím na investiční změny. Náhrada nesmí být vyšší než vlastní náklady pořízení investic snižené o opotřebení a nahodilé znehodnocení. Jestliže náklady byly uhrazeny přímo nebo nepřímo ze státních prostředků nebo byly učiněny bez předchozího písemného přivolení organizace, která má majetek ve správě, náhrada nákladů uživateli nepřisluší.

(6) Skutečné odevzdání majetku trvalému uživateli provádí se protokolárně. Každá strana obdrží jeden stejnopis zápisu. Dnem protokolárního odevzdání přecházejí na uživatele veškerá práva a povinnosti z trvalého užívání.

(7) K odevzdání do trvalého užívání nemovitého národního majetku ve správě okresního národního výboru není třeba schválení nadřízeného orgánu, nepřesahuje-li jeho pořizovací hodnota uvedená v účetní evidenci 500 000 Kčs; je-li jeho hodnota vyšší, nebo jde-li o odevzdání samostatných movitých věcí, je k odevzdání třeba schválení krajského národního výboru.

§ 17

Osobní užívání pozemků

(1) Rozhodnutí o přidělení pozemku do osobního užívání (§ 198 a násl. obč. zák.), jde-li o po-

*) Srov. např. směrnice ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství uveřejněné pod č. 1/1964 ve Věstníku MZLVH a poř. č. 46/1957 Sbírky pokynů státních

**) Např. normy a směrnice vydané ústředními orgány a krajskými národními výbory o poskytování ochranných pomůcek, obuvi a ochranných pomůcek zaměstnancům.

zemek ve státním socialistickém vlastnictví, vydá okresní národní výbor, v jehož obvodu je pozemek.

(2) Do osobního užívání nemůže být přidělen pozemek ve státním socialistickém vlastnictví, pokud ho organizace potřebuje k plnění svých úkolů.

(3) Má-li pozemek přidělený do osobního užívání ve správě jiné organizace než místní národní výbor, převede jej zpravidla do správy místního národního výboru, který uzavře s občanem dohodu o zřízení práva osobního užívání.

(4) Pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak, zřizuje se právo osobního užívání k pozemkům ve státním socialistickém vlastnictví za úhradu, která se určí podle předpisů o cenách staveb v osobním vlastnictví a o náhradách při vyvlastnění nemovitostí.*) Úhradu odvede organizace přímo do státního rozpočtu.**)

Převody správy národního majetku mimo obvyklé hospodaření

§ 18

(1) Převody správy národního majetku jsou přípustné jen mezi státními socialistickými organizacemi.

(2) Správa národního majetku mimo obvyklé hospodaření se převádí bezplatně, jde-li o převod

a) základních prostředků a jiného hmotného národního majetku (§ 5 odst. 4),

b) zásob mezi rozpočtovými organizacemi, které jsou na státní rozpočet zapojeny svými příjmy a výdaji a hospodaří samostatně podle schválených rozpočtů, nebo je-li převod zásob mezi jinými organizacemi prováděn v důsledku reorganizace nebo v důsledku převodu (změny) výrobního programu (úkolu), přičemž dochází současně k úpravám příslušných částí plánů a rozpočtů,***)

c) zásob při výstavbě společného zařízení (§ 3) a k účelům vyučovacím.

(3) V jiných případech než uvedených v předchozím odstavci převádí se správa národního majetku úplatně za běžnou cenu podle platných cenových předpisů (dále jen „běžná cena“).

(4) Plní-li věci své určení jako jeden celek (soubor věcí), lze převádět správu jednotlivých věcí,

jen jestliže se tím soubor v žádném směru nezhodnotí nebo vyžadují-li to závažné důvody.

(5) Převody správy národního majetku mimo obvyklé hospodaření mají se provádět zpravidla k prvnímu dni měsíce, převody správy větších hospodářských celků k prvnímu dni roku. Se zpětnou účinností lze převádět správu národního majetku výjimečně jen ze závažných důvodů a jen k prvnímu dni měsíce běžného roku nebo k prvnímu dni běžného roku.

§ 19

(1) Převody správy národního majetku mimo obvyklé hospodaření se zpravidla provádějí hospodářskými smlouvami o převodu správy národního majetku.+)

(2) Opatřením nadřízených orgánů, které musí mít podstatné náležitosti jako hospodářské smlouvy o převodu správy, převádí se správa národního majetku jen ze závažných důvodů, zejména jde-li o převod majetkového celku nebo majetku zvláštního významu, při zřízení organizace, při reorganizaci, převodu (změně) výrobního programu anebo jde-li o převod k odstranění sporu o příslušnost ke správě (§ 65 odst. 2 zákoníku).

(3) V případech uvedených v předchozím odstavci jsou k převodu správy opatřením příslušných ústředních orgánů nebo orgánů jimi určených, jde-li o převod správy národního majetku

a) z jejich správy na organizace jím přímo podřízené a naopak,

b) mezi organizacemi jím přímo podřízenými.

(4) Jde-li o převod správy z oboru působnosti jednoho ústředního orgánu do oboru působnosti jiného ústředního orgánu, vydá opatření o převodu správy orgán, z jehož oboru působnosti se správa národního majetku převádí, v dohodě s druhým ústředním orgánem. Obdobně se postupuje, jde-li o převod z oboru působnosti krajského národního výboru do působnosti ústředního orgánu nebo naopak.

(5) Krajské a okresní národní výbory mohou opatřením vydaným v mezích své působnosti převést národní majetek ze správy svého národního výboru do správy podřízeného národního výboru nebo podřízené organizace a naopak a mezi národními výbory a organizacemi podřízenými. Tím nejsou dotčeny zvláštní předpisy,++)) podle nichž okresní národní výbory jsou příslušny svým opatřením převádět správu národního majetku na jiné organizace.

*) Vyhláška ministerstva financí č. 73/1964 Sb.

***) Na bankovní účet příslušného okresního národního výboru u Státní banky československé č. 709 . . . ostatní finanční příjmy.

****) § 51 a násl. zákoníku.

+) § 347 zákoníku — Tiskopisy hospodářské smlouvy vydalo Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů.

++) Např. předpisy pro zabezpečování, prozatímní správu a realizaci některého majetku, který zajišťuje nebo kterého nabývá stát.

§ 20

(1) Ústřední orgány stanoví pro organizace jím podřízené, který orgán schvaluje uzavírané jimi smlouvy o převodu správy národního majetku mimo obvyklé hospodaření a kdy tohoto schválení není třeba.

(2) K převodu nebo převzetí správy národního majetku ze správy nebo do správy národních výborů nepotřebují schválení

- a) krajské národní výbory,
- b) okresní národní výbory, jde-li o národní majetek v hodnotě nepřevyšující 1 milión Kčs,
- c) místní národní výbory, jde-li o národní majetek v hodnotě nepřevyšující 200 000 Kčs.

(3) Pokud mohou národní výbory podle předchozího odstavce převádět nebo přejímat správu národního majetku bez schválení nadřízeného orgánu, jsou oprávněny schvalovat smlouvy o převodu správy národního majetku, uzavírané organizacemi podřízenými národním výborům a podřízenými národními výbory.

(4) V mezích svého oprávnění, uvedeného v předchozím odstavci, mohou národní výbory určit, v kterých případech nepotřebují organizace podřízené jejich národnímu výboru schválení ke smlouvám o převodu správy národního majetku.

(5) Krajské národní výbory mohou všeobecně nebo v určitých případech

- a) omezit oprávnění okresních a místních národních výborů, která jim přísluší podle předchozích odstavců,
- b) rozšířit oprávnění městských a obvodních národních výborů, které nevykonávají působnost okresních národních výborů, až do výše oprávnění okresních národních výborů, která jim přísluší podle předchozích odstavců.

(6) Hodnota pro určení příslušnosti orgánu je pořizovací hodnota převáděného majetku vedená v účetní evidenci. Rozhodnou je hodnota veškerého národního majetku, jehož správa se převádí jednou smlouvou. Správa veškerého národního majetku, který má být v určité době mezi dvěma organizacemi převeden, musí být převedena vždy jen jednou smlouvou.

Převod vlastnictví národního majetku

§ 21

(1) Vlastnictví k pozemkům, které jsou národním majetkem, nemůže být na nikoho převedeno, pokud dále není stanoveno jinak (odstavce 4 a 8). Vlastnictví k jiným věcem, které jsou národním majetkem, lze převést, jen jde-li

a) o přebytečný národní majetek, o který neprojeví státní socialistická organizace zájem, a to na podniky zahraničního obchodu a na jiné socialistické organizace než státní, a jde-li o věci, které mohou být v osobním vlastnictví, též na občany,

b) o jiné základní prostředky než přebytečné, je-li převod nutný ve společenském zájmu, a to na organizace uvedené pod písmenem a),

c) o rodinné domky a podobné drobné stavby (např. chaty), a to vždy především na občany, i když tento majetek není přebytečný,

d) o neupotřebitelný národní majetek, a to na organizace a osoby uvedené pod písmenem a),

e) o věci poskytované společnému zařízení, které podle dohody případně do vlastnictví družstevní nebo společenské organizací (odstavec 5).

(2) Výkonem rozhodnutí soudu ukládajícího zaplacení peněžité částky mohou být postiženy jen ty části národního majetku, které označí soudy orgán povinné organizaci přímo nadřízený.

(3) V jiných případech než uvedených v předchozích odstavcích je převod vlastnictví národního majetku nepřipustný. Toto ustanovení se nevztahuje na převody národního majetku do vlastnictví jiných socialistických organizací než státních při obvyklém hospodaření (při dodávkách výrobků a provádění prací) a na prodej věcí určených k osobní spotřebě do vlastnictví občanů při prodeji v obchodě a zakázkové službě podle předpisů občanského zákoníku; na tyto převody vlastnictví se rovněž nevztahují ustanovení této vyhlášky o podmínkách k převodu vlastnictví a postupu při něm.

(4) Převod vlastnictví národního majetku se provádí úplatně, a to za běžnou cenu podle platných cenových předpisů. Za nižší než běžnou cenu nebo výjimečně bezplatně lze převést národní majetek jen ve společenském zájmu. Výměnou věcí za věc smí být vlastnictví národního majetku převáděno jen mezi státními socialistickými organizacemi na straně jedné a jinými socialistickými organizacemi na straně druhé; mezi těmito stranami je přípustná i výměna pozemku za pozemek.

(5) Sdružují-li se k výstavbě společného zařízení státní organizace s organizací družstevní nebo společenskou, platí obdobně ustanovení § 3. Bude-li dohodnuto, že společně zařízení případně do vlastnictví družstevní nebo společenské organizace, převede státní organizace do vlastnictví této organizace věci, které poskytuje podle dohody společnému zařízení, bezplatně.

(6) Ministerstvo financí stanoví, které budovy a za jakých podmínek mohou organizace převádět do vlastnictví občanům jako rodinné domky a vlastnické podíly na takových domcích.*

(7) Částky získané prodejem nemovitého národního majetku odvádí organizace přímo do stát-

* Směrnice ministerstva financí ze dne 2. dubna 1961 čj. 314/17 758.64-1 pro prodej rodinných domků z národního majetku občanům (Věstník ministerstva financí č. 5/1964).

ního rozpočtu,*) pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak.**)

(8) Zvláštní předpisy o poskytování národního nemovitého majetku náhradou za nemovitosti občanů a soukromých právnických osob smluvně převáděné nebo podle rozhodnutí příslušných orgánů přešle do socialistického vlastnictví zůstávají nedotčeny.***)

(9) Omezení převodu nemovitostí v národním majetku podle § 58 obč. zák. není přípustné.

§ 22

(1) K převodu vlastnictví k věcem v národním majetku v hodnotě nad milión Kčs za běžnou cenu anebo za nižší než běžnou cenu nebo k bezplatnému převodu vlastnictví k věcem v národním majetku v hodnotě nad 250 000 Kčs je třeba schválení ministerstva financí.

(2) V ostatních případech potřebuje převádějící organizace k převodu vlastnictví k věcem v národním majetku schválení nadřízeného orgánu, pokud není dále stanoveno jinak.

(3) Ústřední orgány stanoví pro organizace jim podřízené, které orgány jsou příslušny jim schvalovat převádění vlastnictví k věcem v národním majetku a kdy tohoto schválení není třeba.

(4) K převodu vlastnictví k věcem ve správě národních výborů nepotřebují schválení

a) krajské národní výbory, není-li třeba schválení podle odstavce 1,

b) okresní národní výbory, jde-li o převod vlastnictví

aa) na jiné socialistické organizace než státní za běžnou cenu k věci v hodnotě nepřevyšující 500 000 Kčs, za nižší než běžnou cenu nebo bezplatně k věci v hodnotě nepřevyšující 100 000 Kčs.

bb) v ostatních případech za běžnou cenu k věci v hodnotě nepřevyšující 100 000 Kčs, za nižší než běžnou cenu nebo bezplatně k věci v hodnotě nepřevyšující 20 000 Kčs.

c) místní národní výbory, jde-li o převod vlastnictví

aa) na jiné socialistické organizace než státní za běžnou cenu k věci v hodnotě nepřevyšující 50 000 Kčs, za nižší než běžnou cenu nebo bezplatně k věci v hodnotě nepřevyšující 10 000 Kčs.

bb) v ostatních případech za běžnou cenu k věci v hodnotě nepřevyšující 20 000 Kčs,

za nižší než běžnou cenu nebo bezplatně k věci v hodnotě nepřevyšující 4000 Kčs.

(5) Pokud mohou národní výbory podle předchozího odstavce převádět vlastnictví k věcem v národním majetku bez schválení nadřízeného orgánu, jsou oprávněny schvalovat převody vlastnictví k věcem v národním majetku uzavírané organizacemi podřízenými národním výborům a podřízenými národními výbory.

(6) V mezích svého oprávnění podle předchozího odstavce mohou národní výbory určit, v kterých případech nepotřebují organizace podřízené jejich národnímu výboru schválení k převodům vlastnictví k věcem v národním majetku.

(7) Krajské národní výbory mohou všeobecně nebo v určitých případech

a) omezit oprávnění okresních a místních národních výborů, která jim přísluší podle předchozích odstavců,

b) rozšířit oprávnění městských a obvodních národních výborů, které nevykonávají působnost okresních národních výborů, až do výše oprávnění okresních národních výborů, která jim přísluší podle předchozích odstavců.

(8) Ustanovení předchozích odstavců se nedotýkají příslušností upravené předpisy uvedenými v § 21 odst. 6.

(9) Ustanovení § 20 odst. 6 platí obdobně.

Díl II

POHLEDÁVKY A JINÁ MAJETKOVÁ PRÁVA STÁTU A STÁTNÍCH ORGANIZACÍ

§ 23

(1) Ustanovení tohoto dílu vztahují se jak na správu pohledávek státu, tak i na nakládání s pohledávkami státních socialistických organizací. Vznikne-li pochybnost o tom, které organizaci pohledávka patří, nakládá s pohledávkou orgán (organizace) určený obdobně podle § 72 odst. 2 a 3 zákoníku.

(2) Ustanovení § 21 odst. 2 platí obdobně o přípustnosti postižení pohledávek a jiných majetkových práv státu výkonem rozhodnutí soudu.

Péče o pohledávky

§ 24

(1) Pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak,+) jsou organizace povinny písemně dlužníky upomenout o zaplacení těch pohledávek, které nejsou

*) Srov. poznámku**) k § 17.

**) Vyhláška Ústřední správy pro rozvoj místního hospodářství a ministerstva financí č. 7/1964 Sb., o opravách bytového majetku.

***) Např. vyhláška č. 73/1964 Sb., o cenách staveb v osobním vlastnictví a o náhradách při vyvlastnění nemovitostí.

+) Např. § 5 až 7 vládní vyhlášky č. 113/1956 Č. l., o vybírání nedoplatků nájemného.

uhrazovány inkasním příkazem, vzájemným zúčtováním prostřednictvím mezípodnikové zúčtovny, příkazem k vybrání, výběrkou přepravného, akreditivem nebo šekem k zúčtování, do 30 dnů a vymáhat je do 3 měsíců od splatnosti pohledávek.

(2) U majetkových sankcí počítají se lhůty uvedené v odstavci 1 od prvního dne měsíce, který následuje po měsíci, v němž podle zvláštních předpisů*) byla organizace povinna tyto sankce zaplatit. U práv na náhradu škody a z obdobných právních důvodů počítají se lhůty podle odstavce 1 ode dne jejich vzniku.

(3) Je-li dlužník v prodlení s plněním peněžitého dluhu, je organizace povinna požadovat stanovené úroky z prodlení, popřípadě stanovený poplatek z prodlení nebo jinou stanovenou majetkovou sankci.

(4) O evidenci a ochraně pohledávek platí příměřeně ustanovení § 6 a 7.

Povolování splátek a přiročí

§ 25

(1) Organizace mohou dlužníkům, jsou-li jimi občané, povolovat přiměřené splátky na pohledávky dlužníky písemně uznané co do důvodu a výše nebo přiznané pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu. Rovněž mohou prodlužovat lhůty k zaplacení pohledávek nebo povolených splátek (přiročí), jestliže dlužník bez svého zavinění nemůže pohledávku nebo splátku zaplatit v době její splatnosti a jestliže její okamžité vymáhání by znamenalo pro dlužníka příliš tvrdé opatření.

(2) Splátky mohou být povoleny jen pod podmínkou, že povolení splátek pozbude účinnosti a dluh se stane celý splatný, nebude-li některá splátka dodržena. Při povolování splátek nebo přiročí je povinná organizace si vždy vyhradit právo povolené splátky nebo přiročí kdykoli odvolat, popřípadě požadovat vyšší splátky, zejména kdyby se zlepšily majetkové nebo výdělkové poměry dlužníka.

(3) Při povolení splátek musí být sjednáno, že dlužník je povinen ve splátkách plnit i stanovené úroky z prodlení z celého dluhu. Rovněž při poskytnutí přiročí upozorní organizace dlužníka na jeho povinnost plnit stanovené úroky z prodlení.

§ 26

(1) Ústřední orgány, krajské a okresní národní výbory mohou povolovat splátky nebo přiročí bez omezení. Ostatní organizace jsou oprávněny povolit splátky nebo přiročí u jednotlivých pohledávek nepřevyšujících 50 000 Kčs až do pěti let; v ostatních případech potřebují schválení nadřízeného ústředního orgánu, popřípadě přímo nadřízeného krajského nebo okresního národního výboru.

(2) Ústřední orgány mohou omezit oprávnění svých podřízených organizací povolovat splátky nebo přiročí bez schválení, a to všeobecně nebo pro určité případy. Totéž platí i pro krajské národní výbory, jde-li o národní výbory nižších stupňů nebo jde-li o organizace národním výborům podřízené.

(3) Krajské národní výbory mohou všeobecně nebo v určitých případech rozšířit oprávnění městských a obvodních národních výborů, které nevykonávají působnost okresních národních výborů, až do výše oprávnění okresních národních výborů, která jim přisluší podle předchozích odstavců.

§ 27

Prominutí

Organizace smí zcela nebo zčásti prominout dobytou pohledávku proti občanu, pokud by vymáhání pohledávky znamenalo pro dlužníka ohrožení výživy jeho nebo výživy osob, kterým je podle zákona povinen poskytovat úhradu na osobní potřeby nebo pokud by vymáhání pohledávky znamenalo pro něj zvláštní jím nezaviněnou tvrdost. Prominout pohledávku není přípustné, jestliže dlužníku přisluší z jakéhokoliv důvodu pohledávka vůči státu (státní organizaci), a to až do výše této pohledávky, ledaže by se dlužník až do výše svého závazku pohledávky vzdal.

Upuštění od vymáhání

§ 28

(1) Je-li pohledávka přechodně nedobytná, smí organizace prozatím upustit od jejího vymáhání, avšak musí dále zajišťovat, aby se nepromlčela nebo nezanikla a usilovat o její vydobytí. Prozatímní upuštění od vymáhání není přípustné, je-li dlužníkem státní organizace.

(2) Organizace smí trvale upustit od vymáhání pohledávky, jestliže

- a) pohledávka se promlčela nebo zanikla z toho důvodu, že nebyla uplatněna ve stanovené lhůtě, nebo
- b) dlužník zemřel a pohledávku nelze vydobýt ani na jeho dědicích, na které přešly dlužníkovy závazky (§ 470 obč. zák.), anebo
- c) je ze všech okolností případu zřejmé, že další vymáhání pohledávky nebylo by úspěšné. Od vymáhání nelze však upustit, jestliže dlužníkem je státní organizace, nebo má-li dlužník majetek, z něhož nelze dosáhnout uspokojení pohledávky jen z toho důvodu, že majetek není v době vymáhání realizovatelný.

(3) Organizace smí dále upustit od vymáhání pohledávky, která nebyla dlužníkem dobrovolně uspokojena,

*) § 142 odst. 2 zákonníku.

a) nelze-li jí z mimořádných důvodů prokázat, zejména nelze-li zjistit právní základ pohledávky nebo kdo je dlužníkem anebo nelze-li prokázat, že pohledávka vznikla nebo dosud trvá, nebo

b) jestliže o její výši anebo specifikaci není z týchž důvodů podkladu anebo průkazního materiálu a není tu ani podkladu pro to, aby soud určil podle § 136 o. s. ř. výši podle své úvahy.

Nejde-li o trvalou neprůkaznost pohledávky, smí se upustit jen prozatím od jejího vymáhání (odstavec 1).

(4) Podle předpisů o účetní evidenci se pohledávky prozatím nevymáhané odepíší a vedou v podrozvahové evidenci a pohledávky nevymáhané podle odstavců 2 a 3 se odepisují nebo z evidence podrozvahové vypouštějí.

(5) O upuštění od vymáhání se dlužník nevyrizumí: tímto opatřením jeho závazek nezaniká a může být i po tomto opatření proti němu uplatňován, pokud je po právu a nepromlčel se nebo nezanikl nebo pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak.

§ 29

(1) Jestliže pohledávka až do výše 200 Kčs za socialistickou organizaci a až do výše 100 Kčs za jiným dlužníkem (nepatrná pohledávka) nebyla dobrovolně uspokojena a náklady spojené s jejím vymáháním by byly neúměrné jeho výsledku, smí organizace upustit od jejího vymáhání a jí odespat, i když by tu nebyly podmínky pro upuštění od jejího vymáhání podle § 28.

(2) Proti těmž dlužníku lze upustit u těžce organizace od vymáhání pohledávky podle předchozího odstavce jen jednou v témže kalendářním roce, ledaže by pohledávka, od jejíhož vymáhání bylo upuštěno, a pohledávka, od jejíhož vymáhání má být upuštěno, nepřesahovaly dohromady 100 Kčs, popřípadě 200 Kčs.

(3) Ustanoveními předchozích odstavců nejsou dotčeny předpisy, podle nichž může organizace upustit od vyúčtování a vymáhání vyšších částek.*

(4) Organizace dále odepíší pohledávku, byla-li

a) zamítnuta pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu, u něhož byla proti dlužníku uplatňována,

b) zrušena úředním opatřením.

(5) Ústřední orgány a krajské národní výbory mohou stanovit pro organizace v oboru své působnosti, že se všeobecně nebo pro určité případy omezují jejich oprávnění, jež jim přísluší podle ustanovení předchozích odstavců.

§ 30

(1) Organizace podřízené ústřednímu orgánu smí učinit opatření podle § 27 a 28 jen se schvále-

ním ústředního orgánu. Ústřední orgán může však stanovit, že všechny nebo některé podřízené organizace mohou samy bez schválení činit opatření podle § 28, jde-li o pohledávku vůči socialistické organizaci až do výše 250 000 Kčs, a opatření podle § 27 a 28, jde-li o pohledávku až do výše 10 000 Kčs proti jinému dlužníku.

(2) Jde-li o pohledávku proti jinému dlužníku než socialistické organizaci vyšší než 100 000 Kčs, je k platnosti opatření podle § 27 a 28 vedle schválení ústředního orgánu třeba též i schválení ministerstva financí.

§ 31

(1) K platnosti opatření podle § 27 a 28 potřebují organizace podřízené okresnímu národnímu výboru a místní národní výbory a organizace těmto národním výborům podřízené schválení okresního národního výboru, nejde-li o pohledávku proti socialistické organizaci vyšší než 50 000 Kčs a o pohledávku proti jinému dlužníku vyšší než 10 000 Kčs. U vyšších pohledávek potřebují tyto organizace schválení krajského národního výboru a přesahuje-li pohledávka proti socialistické organizaci 500 000 Kčs a proti jinému dlužníku 100 000 Kčs, též schválení ministerstva financí. Organizace bezprostředně podřízené krajskému národnímu výboru potřebují schválení krajského národního výboru, popřípadě ministerstva financí v rozsahu uvedeném v předchozí větě.

(2) Okresní a krajské národní výbory mohou stanovit, že všechny nebo některé organizace podřízené těmto národním výborům mohou samy bez schválení činit opatření podle § 28, jde-li o pohledávku vůči socialistické organizaci až do výše 50 000 Kčs, a opatření podle § 27 a 28, jde-li o pohledávku proti jinému dlužníku až do výše 10 000 Kčs.

§ 32

Ústřední orgány a okresní a krajské národní výbory smí činit opatření podle § 27 a 28 o pohledávkách, které jsou ve správě ústředního orgánu nebo těchto národních výborů, za podmínek a v rozsahu, jak jsou oprávněny tato opatření schvalovat.

§ 33

K platnosti opatření podle § 25, 27, 28 a 29 je dále třeba, aby se stala v písemné formě a byla podepsána vedoucím organizace, která opatření činí i která je schvaluje. Vedoucí mohou k tomu písemně zmocnit další osoby.

§ 34

Rozhodnou pro příslušnost k opatřením podle této vyhlášky a k potřebě schválení je stav pohle-

*] Např. vyhlášky, kterými se vydávají základní podmínky pro dodávky.

dávky s příslušenstvím v době, kdy má být opatření učiněno. Při větším počtu pohledávek proti těmto dlužníkům je rozhodnou úhrnná výše všech pohledávek.

§ 35

Ustanovení této vyhlášky platí, pokud zvláštní předpisy*) nestanoví jinak, obdobně pro opatření o jiných právech než pohledávkách. Příslušnost jednotlivých organizací k opatřením o jiných právech se řídí hodnotou předmětu plnění vyjádřenou běžnou cenou.

§ 36

Manka a škody

[1] Organizace jsou povinny bez průtahů se domáhat náhrady manka a škod na národním majetku, který mají ve správě, proti těm, kdo za manka a škody odpovídají.

[2] Nebylo-li zjištěno, kdo za manka a škody odpovídá, anebo jde-li o manka a škody, u nichž náhradu nelze uplatňovat,**) organizace manka a škody odepíše. Ústřední orgány a krajské národní výbory stanoví podle potřeby pro organizace v oboru své působnosti, v kterých případech potřebují organizace k tomuto opatření schválení a kterého orgánu.

[3] K platnosti opatření podle předchozího odstavce je vždy třeba, aby se stala v písemné formě a byla podepsána vedoucím organizace, která opatření činí i která je schvaluje. Vedoucí organizací mohou k tomu písemně zmocnit další osoby, pokud ústřední orgány nebo krajské národní výbory v oboru své působnosti nestanoví jinak.

§ 37

Cenné papíry

O správě cenných papírů a nakládání s nimi platí přiměřeně ustanovení § 65 a 66 zákoníku a § 2, 6, 7, 18 až 21; o správě pohledávek z cenných papírů platí obdobně ustanovení § 23 a násl.

§ 38

Změna smluv a vzdání se úroků

[1] Změna nebo zrušení smlouvy uzavřené s občanem, z nichž by mohla státu nebo organizaci

vzniknout majetková újma, jsou přípustné jen za podmínek, za nichž může dojít k prominutí pohledávky (§ 27). Příslušnost orgánu oprávněného ke schválení změny nebo zrušení smlouvy se řídí výší újmy vyjádřené běžnou cenou.

[2] Ustanovení § 25 až 35 vztahují se i na případy, kdy k nakládání s pohledávkou (právem) státu nebo organizace dochází v řízení před soudem (např. smírem, zpětvzetím návrhu na zahájení řízení).

§ 39

[1] Ustanovení § 25 až 34 se nevztahují na náklady trestního řízení soudního, na peněžité tresty nebo pokuty v tomto řízení uložené a na pokuty uložené místními lidovými soudy.

[2] Pro pohledávky daní, poplatků, cel a pro pohledávky peněžních ústavů platí tato vyhláška potud, pokud zvláštní předpisy o těchto pohledávkách neobsahují zvláštní úpravu.

ČÁST TŘETÍ

DOHLED

§ 40

Odpovědnost za národní majetek a dohled nad jeho správou

[1] Nadřízené orgány jsou povinny v oboru své působnosti dohlížet, zda státní organizace řádně plní povinnosti vyplývající ze správy národního majetku, a zjistí-li závady, zařadit jejich odstranění. V tomto případě mohou též omezit organizaci, spravující národní majetek, ve výkonu správy.

[2] Odstranění závad nadřízeným orgánem, provádějícím dohled, jde na náklad organizace, která má národní majetek ve správě.

ČÁST ČTVRTÁ

NABÝVÁNÍ VĚCI DO STÁTNÍHO SOCIALISTICKÉHO VLASTNICTVÍ SMLOUVOU

§ 41

Úplatné nabývání věcí

[1] Úplatné nabývání majetku do státního socialistického vlastnictví od občanů a jiných organizací než socialistických upravují zvláštní předpisy.***)

*) Např. pro práva státu z vynálezů zákon o vynálezech, objevech a zlepšovacích návrzích a prováděcí předpisy k tomuto zákonu.

**) Např. zákon č. 71/1958 Sb., o závazcích k náhradě škody, způsobené zaměstnancem porušením povinností z pracovního poměru; vydané normy přípustné výše manka vznikajících přirozeným úbytkem množství nebo změnami jakosti jednotlivých druhů zboží a zásob.

***) Vyhláška ministerstva financí č. 72/1964 Sb., o úplatném nabývání věcí socialistickými organizacemi od občanů a soukromých právnických osob; vládní nařízení č. 15/1959 Sb., o opatřeních týkajících se některých věcí užívaných organizacemi socialistického sektoru a prováděcí vyhláška ministerstva financí č. 88/1959 Ú. l.

(2) Úplatné nabývání majetku do státního vlastnictví od jiných socialistických organizací než státních řídí se ustanovením hospodářského zákoníku.

Bezplatné nabývání věcí

§ 42

(1) K přijetí nabídky bezplatného převodu majetku do státního socialistického vlastnictví a jiných věnování ve prospěch státu je příslušný, s výjimkou případů dále uvedených, toliko okresní národní výbor, v jehož obvodu je předmět nabídky nebo jeho převážná část. Přijetím nabídky přechází majetek do státního socialistického vlastnictví a do prozatímní správy tohoto okresního národního výboru, který jej spravuje a s ním naloží jako s majetkem uvedeným v § 85 odst. 3 zákoníku.*)

(2) Místní národní výbor může přijmout nabídku bezplatného převodu drobných věcí movitých do vlastnictví státu, jestliže podle nabídky byly určeny, aby sloužily potřebám místního obyvatelstva. Přijetím nabídky přechází tento majetek do správy místního národního výboru.

(3) Nabídku bezplatného převodu majetku vědecké, umělecké nebo sběratelské hodnoty do vlastnictví státu, učiněnou vědecké nebo jiné institucí, které přísluší správa takového majetku, může přijmout tato instituce. Přijetím nabídky přejde majetek do její správy.

(4) K přijetí nabídky bezplatného převodu majetku, který je v cizině, do státního socialistického vlastnictví, je příslušné ministerstvo zahraničních věcí, kterému přísluší též s přijatým majetkem naložit. Přitom postupuje v dohodě s ministerstvem financí.

§ 43

(1) Nabídka i přijetí nabídky bezplatného převodu majetku do státního socialistického vlastnictví musí se stát v písemné formě.

(2) Jsou-li s nabídnutým majetkem spojeny závazky nebo povinnosti neúměrné jeho hodnotě nebo významu, nebo váže-li vlastník svou nabídku obtížnými nebo nevhodnými podmínkami, anebo brání-li přijetí nabídky jiné závažné důvody, může být přijata, jen je-li na jejím přijetí zvláštní zájem. V těchto případech je však třeba schválení krajského národního výboru, je-li k přijetí nabídky příslušný okresní národní výbor, a schválení nadřazeného ústředního orgánu, přijímá-li nabídku vědecká nebo jiná instituce (§ 42 odst. 3). V pochybnostech si vyžádá krajský národní výbor nebo ústřední orgán stanovisko ministerstva financí.

§ 44

Dojde-li nabídka bezplatného převodu majetku do státního socialistického vlastnictví jiné organi-

zaci, než která podle předchozích ustanovení je příslušná k přijetí nabídky, je organizace povinna neprodleně tuto nabídku postoupit příslušnému okresnímu národnímu výboru (§ 42 odst. 1).

§ 45

Ustanovení této vyhlášky se nevztahují na nabídky, které byly učiněny a které ve své funkci přijímají ve prospěch státu Národní shromáždění, prezident republiky, vláda, členové vlády, Slovenská národní rada a vedoucí československých zastupitelských úřadů v zahraničí.

ČÁST PÁTÁ

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ

§ 46

(1) Jednotlivé ústřední orgány vydají v dohodě s ministerstvem financí podle potřeby pro obor své působnosti podrobnější pokyny, zejména

- o provádění udržování, běžných a generálních oprav jednotlivých druhů národního majetku,
- o způsobu rozmístění přebytečného a neupotřebitelného národního majetku a o hospodaření se základními prostředky v rezervě a konzervaci.

(2) Jednotlivé ústřední orgány vydají v dohodě s ministerstvem financí podle potřeby pro obor své působnosti normy přípustné výše mank vznikajících přirozeným úbytkem množství nebo změnami jakosti jednotlivých druhů zásob nebo z jiných objektivních příčin.

(3) Normy vydané ústředními orgány podle odstavce 2 platí i pro organizace řízené národními výbory, pokud krajské národní výbory nestanoví něco jiného. Organizace řídí se těmi normami ústředních orgánů, jež byly vydány pro organizace řízené ústředními orgány zabývající se stejnou nebo obdobnou činností. Ústřední správa pro rozvoj místního hospodářství vydá podrobnější pokyny uvedené v odstavci 1 písm. a) pro bytový majetek v působnosti národních výborů.

§ 47

K opatřením a úkonům, které podle této vyhlášky přísluší vedoucímu organizace, je u národních výborů, u nichž je zřízen finanční odbor, příslušný jeho vedoucí, nestanoví-li rada národního výboru nebo jeho finanční komise něco jiného. U národních výborů, u nichž není zřízen finanční odbor, je k takovým opatřením a úkonům třeba schválení rady národního výboru.

§ 48

Ministerstvo financí může v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány ze závažných důvodů,

*) Srv. § 2 odst. 5.

zejména pro zvláštní povahu nebo poslání některých částí národního majetku nebo organizací, povolit výjimky z této vyhlášky.

§ 49

Ustanovení předpisů o úpravě hospodaření s peněžními prostředky a devizových předpisů nejsou touto vyhláškou dotčena. Rovněž nejsou dotčeny zvláštní předpisy oprávnující státní organi-

zace užívat národního majetku k obecně prospěšným účelům (např. pro soustavnou elektrizaci, rozvod plynu, vodohospodářská díla, zařízení a meliorace) a pro zařízení těchto organizací.

§ 50

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. července 1964.

Ministr:

Dvořák v. r.